

Relationship between hopelessness and submissive behaviours and humor styles of university students

Üniversite öğrencilerinin mizah tarzları ile umutsuzluk ve boyun eğici davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi

Ali Haydar Şar¹ Burak Sayar²

Abstract

The aim of this research is to analyze the relation between types of humour of university students and the level of hopelessness and the level of submissive behaviours. Research sample includes 522 students of which 205 are men and 317 are women from Sakarya University. Scale of humour, scale of submissive behaviour and Beck scale of hopelessness have been applied to the participants. A positive meaningful relation between students' points of humour and the points of hopelessness and a negative meaningful relation between their points of humour and the points of submissive behaviours have been found. According to students' departments, a meaningful difference between students' types of humour and their points of hopelessness and submissive behaviours has been found.

Keywords: Type of humour, Hopelessness, Submissive Behaviour

Özet

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin mizah tarzları ile umutsuzluk düzeyi ve boyun eğici davranış düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma örneklemini Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 205'i erkek 317'si kız toplam 522 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılara Mizah Tarzları Ölçeği, Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği ve Beck Umutsuzluk Ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, üniversite öğrencilerinin mizah puanları ile umutsuzluk puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki, mizah puanları ile boyun eğici puanları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Mizahın tüm alt boyutları ile umutsuzluğun tüm alt boyutları arasındaki ilişkiler pozitif yönde bulunmuştur. Öğrencilerin okuduğu bölüm değişkenine göre mizah tarzları, umutsuzluk ve boyun eğici davranış puanları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mizah Tarzı, Umutsuzluk, Boyun Eğici Davranış

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

¹ Yrd.Doç.Dr. Sakarya Üniversitesi, Eğitim fakültesi, ahaydarsar@hotmail.com

²Sakarya Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, buraksayar16@gmail.com

GİRİŞ

Mizah; “kimi düşünceleri nükte, şaka ve takılmalarla süsleyip anlatan söz ya da yazı çeşidi olarak tanımlanmaktadır” (T. D. K. S., 1969), gerçeğin kimi görünümünün gülünç, alıılmamış özelliklerini vurgulayan düşünme biçimi olarak tanımlanmaktadır (Büyük Larousse, Cilt:16, s.8237). Webster’s New World Dictionary of The American Language mizah, bir kimsenin hali, karakteri, yönelimi, eğitimi, tertip ve düzeni ya da dengesi, o kimsenin ruhsal durumu, yerli ya da yersiz istekleri, düş ve kuruntular olarak tanımlamaktadır (Özünü, 1999:19). Mizah, birçok ünlü yazar ve araştırmacı tarafından, insan yaşamında pozitif bir güç olarak ele alınmış ve psikoloji literatürü içinde birçok kişilik kuramcısı mizahı sağlıklı ve uyumlu bir baş etme stratejisi olarak tanımlamışlardır (Yerlikaya, 2003:28). Aslan, Alparslan, Evlice, Aslan ve Cenkseven (1999) mizahın yaşamdaki güç durumlarla ve sorunlarla başa çıkma düzeneklerinden biri olduğunu belirtmişlerdir. Mizahı kullanan insanlar stresle baş etme kendine yeterliliğin bir fonksiyonu olarak pozitif yorumlama sonucudur (Nezu, Nezu ve Blissett, 1988:522).

Mizahın psikolojik ve fiziksel sağlığa faydalı olduğu, gerginliği azalttığı ve bireylerin yaşam kalitesine katkı sağladığı düşünülmektedir (İlhan, 2005:28). Mizahın ruhsal sağlığa yararlı olduğunu destekleyen bazı bulgular vardır (Bennett ve Lengacher, 2006:188). Martin ve Lefcourt (1983) ise, bazı ruh sağlığı öncülerinin mizah ve ruhsal sağlık arasında bir bağ olduğunu aktardıklarını belirtmektedir. Özdemir ve Recepoğlu (2010) mizahın öğretmenlerin motivasyonunu, üretkenliklerini ve iş doyumunu artırmada ve öğretmenlerin yaşadıkları stresi ve gerginlikleri azaltmada etkili olabileceğini ifade etmektedirler.

Durmuş (2000) üniversite öğrencilerinden oluşan bir grupta, mizah duygusu ve başa çıkma tarzlarını incelemiş ve yüksek mizah duygusu olanların başa çıkma biçimi olarak özgüveni daha çok kullandıkları sonucuna varmıştır. Durmuş ve Tezer (2001) de yüksek mizah duygusuna sahip öğrencilerin iyimser ve kendine güvenli başa çıkma tarzlarını daha çok tercih ettiklerini bulmuşlardır. Sarı ve Aslan (2005) ise, kendine güvenli başa çıkma tarzı olan öğrencilerin katılımcı ve kendini geliştiren mizah tarzlarını daha çok kullandıklarını belirtmektedirler. Benzer şekilde, Yerlikaya (2007) katılımcı mizah tarzının, sosyal destek arama ile pozitif yönde, çaresiz yaklaşım ile negatif yönde ilişkili, kendini geliştirici mizah tarzının da kendine güvenli yaklaşım ve iyimser yaklaşım ile pozitif yönde çaresiz ve boyun eğici yaklaşım ile negatif yönde ilişkili olduğunu bulmuştur.

Literatürde mizah duygusu ile ilişkili olabileceği düşünülen çeşitli değişkenler ile mizah duygusu bir arada araştırılma gereği duyulduğu anlaşılmaktadır. Bu çalışmalar incelendiğinde umutsuzluk

görülmemektedir. Özellikle üniversite mezunları arasında işsizliğin yaygın olması umutsuzluğa neden olabilmektedir. Aytaç (2002) ve Yüksel (2003)'e göre işsiz kalan ya da işsiz kalmaktan korkan kişi yaşamını sürdürmede olumsuz etkilenecek, ileriye bakışında umutsuzluk görürse yaşam doyumunu olumsuz etkileyecektir (Aytaç, 2002; Yüksel, 2003:24). Amerikan Psikoloji Birliği (1997)'nin tanımına göre umutsuzluk, bireyin seçme özgürlüğünün bulunmadığı ya da seçeneklerinin sınırlı olduğunu gördüğü ve kendi adına enerjisini harekete geçiremediği öznel duygu durumudur. Umutsuzluğun en büyük özelliği hayata bakıştaki olumsuz tutumlar, kötümser yaklaşım ve başarısızlıktır (Tümekaya, 2005:449). Umutsuzluk, ilgi kaybı, enerji eksikliği, kliniksel depresyon içinde iyi tanınan öneminden dolayı depresif semptomlar içerisinde yer alır (Pınar ve Sabuncu, 2004:259). Umutsuzluk duygusu yaşayan bireylerin bu duygularına, geleceğe ilişkin olarak, beklentilerinin, ihtiyaçlarının gerçekleşmeyeceği, gelecekte de birçok olumsuz olaylarla karşılaşacağı beraberinde ise çaresizlik, sıkıntı, karamsarlık gibi düşüncelerin yer aldığı olumsuz duygular umutsuzluğa neden olan faktörlerdir (Akandere, 2000:924).

Umutsuzlukla ilişkili olduğu düşünülen diğer bir kavramda boyun eğmedir. Boyun eğme; bir otoritenin koyduğu kurallara veya verdiği emirlere uygun hareket etme, kişinin değer yargılarını, kanılarını, düşüncelerini, vb. otoritenin gösterdiği yönde değiştirmesi (Budak, 2003:154), başkalarını kırmamaya, incitmemeye özen gösterme, herkesi memnun etmeye çalışma, iyiliksever olma eğilimli olma, aşırı verici, "hayır" diyememe, (Göktuna, 2007:55) duygusudur.

Öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeyleri ile boyun eğici düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara da rastlanmaktadır. Tekin ve Filiz (2008)'in yaptığı çalışmada Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri ile boyun eğici davranış düzeyleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur (Tekin ve Filiz, 2008:33).

Yükseköğretim öğrencilerinin umutsuzluk ve boyun eğici davranışlarının bölümlerine göre mizah tarzları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığının ortaya çıkarılması, okul ve üniversite bünyesinde bulunan Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisinin, bulgulardan yola çıkarak gerekli önleyici ve baş edici düzenlemeleri yapmasına olanak sağlayacaktır.

Bu çalışmada mizah tarzları ile umutsuzluk ve boyun eğici arasındaki ilişki incelenecektir. Bu temel amaca bağlı olarak;

1-Üniversite öğrencilerinin mizah tarzları, umutsuzluk ve boyun eğici davranış puan ortalamaları okudukları bölüme göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

2-Üniversite öğrencilerinin Mizah Tarzları Ölçeği'nin alt ölçeklerinden Katılımcı Mizah, Kendini Geliştirici Mizah, Saldırgan Mizah ve Kendini Yıkıcı Mizahtan aldıkları puanlar ile Umutsuzluk Ölçeği ve Boyun Eğici Davranış ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Araştırmaya Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri katılmıştır. Araştırmaya dahil olan 522 öğrenciye Mizah Tarzları Ölçeği, Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği ve Beck Umutsuzluk Ölçeği uygulanmıştır. Araştırmaya 71 Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü, 69 Türkçe Öğretmenliği Bölümü, 57 Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü, 52 Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümü, 60 Bilgisayar Öğretmenliği ve Eğitim Teknolojileri Bölümü, 67 Sınıf Öğretmenliği Bölümü, 65 Zihin Engelliler Öğretmenliği Bölümü, 81 Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümünde öğrenim görmekte öğrenci katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Mizah Tarzları Ölçeği-MTÖ: Mizah Tarzları Ölçeği bireylerin mizah tarzlarındaki farklılıkları ölçmek için Martin, Puhlik-Doris, Larsen, Gray ve Weir tarafından 2002 yılında geliştirilmiş ölçektir. Ölçek, mizah tarzlarını dört alt boyutta sınıflayarak mizahı türlere ayırır. Bunlar; Kendini Geliştirici Mizah, Katılımcı Mizah, Kendini Yıkıcı Mizah ve Saldırgan Mizah'tır. Bu dört boyut da uyumlu-olumlu mizah (Kendini Geliştirici ve Katılımcı Mizah) ve uyumsuz-olumsuz mizah (Kendini Yıkıcı ve Saldırgan Mizah) olarak gruplanır. Humor Style Questionnaire (HSQ) ise Mizah Tarzları Ölçeği (MTÖ) adıyla Yerlikaya (2003) tarafından Türkçeye çevrilmiş, geçerlik-güvenirlik çalışmaları üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Toplam 32 sorudan oluşan, yedili likert tipi kendini değerlendirme aracıdır. 1-7-9-15-16-17-22-23-25-29-31 maddeler ters yönde puanlanmaktadır (Martin, Puhlik-Doris, Larsen ve ark., 2003; Yerlikaya, 2003).

Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ): BUÖ, geleceğe yönelik negatif tutumların ölçülmesi için düzenlenmiştir. Ölçek 20 maddeden oluşmaktadır. Beck, bu ölçeği orijinal olarak bireylerin intihar edip etmeyeceğini belirlemek için geliştirmiştir. Sorulara 'evet' ve 'hayır' şeklinde yanıt verilmektedir (Beck, 2006:3). 1., 3., 5., 8., 10., 13., 15. ve 19. Sorularda "hayır"; 2., 4., 7., 11., 12., 14., 16., 18. ve 20. sorulara ise "evet" yanıtı için birer puan verilmektedir. Alınan puanlar yüksek olduğunda bireydeki umutsuzluğun yüksek olduğu varsayılmaktadır (Savaşır ve Şahin, 1997). Seber ve Dilbaz (1993) çalışmasında yapılan faktör analizi sonucunda; "gelecekle ilgili duygular ve beklentiler" (1. , 3. , 7. , 11. , ve 18. maddeler alfa = 0,78), "motivasyon kaybı" (2. , 4. , 9. , 12. , 14. , 16. , 17. ve 20.

maddeler alfa = 0,72) ve “umut” (5. , 6. , 8. , 10. , 13. , 15. ve 19. maddeler alfa = 0,72) olmak üzere üç faktörden oluştuğu belirtilmektedir (Durak, 1994:6).

Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği (BEDÖ): Gilbert ve Allan (1994) tarafından geliştirilen ölçek depresyonla ilişkili boyun eğici sosyal davranışları ölçmek amacıyla oluşturulmuş bir kendini değerlendirme ölçeğidir. Türkçe formu Şahin ve Şahin (1992) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 16 maddeden oluşup bireyin kendi kendine yanıtlayabildiği, uygulanması kolay bir ölçektir. Her maddede sözü edilen davranışların kişiyi ne kadar iyi tanımladığı sorulmaktadır. Yanıtların “Hiç tanımlamıyor”, “Biraz tanımlıyor”, “Oldukça tanımlıyor”, “İyi tanımlıyor” ve “Çok iyi tanımlıyor” seçeneklerine göre verilmesi istenmektedir. Maddeler 1-5 arasında, 5’li Likert tipi puanlama esasına göre değerlendirilir. Ölçekten en düşük 16, en yüksek 80 puan alınabilir. Yüksek puanlar, daha fazla boyun eğici davranışa işaret eder (Savaşır ve Şahin, 1997)

Verilerin Analizi

Bu araştırmada verilerin analizi SPSS 16.0 kullanılmıştır. Verilerin analizinde mizah tarzları, boyun eğici davranış ve umutsuzluk puan ortalamalarının bölüm değişkeni açısından farklılaşmayı ortaya koymak amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Mizah tarzları boyutları ile umutsuzluk alt boyutları ve boyun eğici davranışları açıklamak amacıyla da Pearson momentler çarpımı korelasyonundan yararlanılmıştır. Farkların anlamlı çıktığı analizlerde farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için post hoc test olarak Scheffe testi ve daha duyarlı sonuçlar alabilmek için post hoc test olarak LSD kullanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bulgular bölümünde öğrencilere uygulanan Mizah Tarzları Ölçeği, Umutsuzluk Ölçeği ve Boyun Eğici Davranışlar Ölçeğinden elde edilen veriler ve bu verilerin istatistiksel analizler sonucu ortaya çıkan bulguları ile bu bulgulara ilişkin yorumlar sunulmaktadır.

1-Üniversite öğrencilerinin mizah tarzları, umutsuzluk ve boyun eğici davranış puan ortalamaları okudukları bölüme göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Tablo 1

Öğrencilerin Okuduğu Bölüm Değişkenine Göre Mizah Tarzları Puan Ortalamalarına Ait F Değerleri

		N	Ort.	Std. S	Sd	F	P	Farkın kaynağı
Katılımcı Mizah	1. Pdr	71	46,099	4,203				1>3,6,7,8
	2.Türkçe öğrt.	69	43,971	5,549				2>3,6,7,8
	3.Sosyal bilg öğrt.	57	36,421	8,343		36,534	,000	
	4.Fen bilgisi öğrt.	52	45,692	5,786				4>3,6,7,8
	5.Bilgisayar öğrt.	60	48,200	4,133	7-514			5>2,3,6,7,8
	6.Sınıf öğrt.	67	38,642	6,705				
	7.Zihin eng. öğrt.	65	38,000	5,937				
	8.Okul öncesi öğrt.	81	37,877	6,792				
	Toplam	522	41,720	7,362				
Kendini Geliştirici Mizah	1. Pdr	71	41,662	4,793				1>2,3,6,7,8
	2.Türkçe öğrt.	69	37,449	5,782				2>7,8
	3.Sosyal bilg öğrt.	57	36,316	5,520				3>7,8
	4.Fen bilgisi öğrt.	52	41,885	5,670				4>2,3,6,7,8
	5.Bilgisayar öğrt.	60	41,517	6,124	7-514	37,780	,000	5>2,3,6,7,8
	6.Sınıf öğrt.	67	34,507	5,953				
	7.Zihin eng. öğrt.	65	31,969	4,157				
	8.Okul öncesi öğrt.	81	31,778	6,389				
	Toplam	522	36,868	6,852				
Saldırgan Mizah	1. Pdr	71	21,944	3,451				
	2.Türkçe öğrt.	69	23,101	3,348				
	3.Sosyal bilg öğrt.	57	23,579	3,605				
	4.Fen bilgisi öğrt.	52	30,115	5,071	7-514	37,560	,000	4>1,2,3,6,7,8
	5.Bilgisayar öğrt.	60	29,900	4,546				5>1,2,3,6,7,8
	6.Sınıf öğrt.	67	23,119	4,534				
	7.Zihin eng. öğrt.	65	23,308	3,762				
	8.Okul öncesi öğrt.	81	23,333	4,210				
	Toplam	522	24,540	4,976				
Kendini Yıkıcı Mizah	1. Pdr	71	28,169	3,813				
	2.Türkçe öğrt.	69	28,275	5,726	7-514			
	3.Sosyal bilg öğrt.	57	28,789	5,453				
	4.Fen bilgisi öğrt.	52	34,615	5,481		16,051	,000	4>1,2,3,6,8
	5.Bilgisayar öğrt.	60	32,550	5,552				5>1,2,8
	6.Sınıf öğrt.	67	30,597	6,160				6>8
	7.Zihin eng. öğrt.	65	30,908	7,386				7>8
	8.Okul öncesi öğrt.	81	25,531	5,532				
	Toplam	522	29,640	6,251				

Üniversite öğrencilerinin bölümleri ile mizah tarzları puan ortalaması arasındaki ilişki tablo 1’de incelenmiştir. Yapılan incelemede öğrencilerin mizah tarzları ile okudukları bölüm arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına bakılmıştır. Yapılan tek yönlü ANOVA testi sonucunda katılımcı mizah boyutunda ($F_{(7-514)} = 36,534$, $p < 0,01$), kendini geliştirici mizah boyutunda ($F_{(7-514)} = 37,78$, $p < 0,01$), saldırgan mizah boyutunda ($F_{(7-514)} = 37,56$, $p < 0,01$) ve kendini yıkıcı boyutunda ($F_{(7-514)} = 16,051$, $p < 0,01$) anlamlı bir fark bulunmuştur.

Bölümler arası farkların hangi bölümler arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre katılımcı mizahta PDR bölümünde ($X_{ort} = 46,01$, $SS = 4,20$), Türkçe Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 43,97$, $SS = 5,55$) ve Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 45,69$, $SS = 5,79$) öğrenim gören öğrencilerin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Zihin Engelliler Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek, Bilgisayar Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 48,2$, $SS = 4,13$) öğrenim gören öğrencilerin Türkçe Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Zihin Engelliler Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Kendini geliştirici mizahta PDR Bölümünde ($X_{ort} = 41,66$, $SS = 4,79$), Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 41,88$, $SS = 5,67$) ve Bilgisayar Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 41,51$, $SS = 6,12$) öğrenim gören öğrencilerin Türkçe Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Zihin Engelliler Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek, Türkçe Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 37,45$, $SS = 5,78$) ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliğinde ($X_{ort} = 36,31$, $SS = 5,52$) öğrenim gören öğrencilerin Zihin Engelliler Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Saldırgan mizahta Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 30,11$, $SS = 5,07$) yüksek ve Bilgisayar Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 29,9$, $SS = 4,55$) öğrenim gören öğrencilerin PDR, Türkçe Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Zihin Engelliler Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Kendini yıkıcı mizahta ise Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 34,61$, $SS = 5,48$) öğrenim gören öğrencilerin PDR, Türkçe Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek, Bilgisayar Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 32,55$, $SS = 5,55$) öğrenim gören öğrencilerin PDR, Türkçe Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek, Sınıf Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 30,6$, $SS = 6,16$) ve Zihin Engelliler Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 30,91$, $SS = 7,39$) öğrenim

gören öğrencilerin Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 2

Öğrencilerin Okuduğu Bölüm Değişkenine Göre Umutsuzluk Puan Ortalamalarına Ait F Değerleri

		N	Ort.	Std. S.	Sd	F	P	Farkın kaynağı
Gelecek İle İlgili Duygu Beklentiler	1. Pdr	71	1,380	1,915				
	2.Türkçe öğrt.	69	1,667	2,160				
	3.Sosyal bilg öğrt.	57	1,263	2,117				
	4.Fen bilgisi öğrt.	52	2,750	2,440				4>7,8
	5.Bilgisayar öğrt.	60	2,833	2,416	7-514	9,888	,000	5>1,3,6,7,8
	6.Sınıf öğrt.	67	1,403	2,223				
	7.Zihin eng. öğrt.	65	0,923	1,906				
	8.Okul öncesi öğrt.	81	0,519	1,379				
	Toplam	522	1,521	2,181				
Motivasyon Kaybı	1. Pdr	71	3,155	1,564				1>8
	2.Türkçe öğrt.	69	3,319	2,011				2>7,8
	3.Sosyal bilg öğrt.	57	2,930	1,657				3>8
	4.Fen bilgisi öğrt.	52	4,654	1,856				4>1,2,3,6,7,8
	5.Bilgisayar öğrt.	60	4,617	1,718	7-514	25,723	,000	5>1,2,3,6,7,8
	6.Sınıf öğrt.	67	2,866	1,740				6>8
	7.Zihin eng. öğrt.	65	2,200	1,543				
	8.Okul öncesi öğrt.	81	1,642	1,207				
	Toplam	522	3,079	1,918				
Umut	1. Pdr	71	1,873	2,390				
	2.Türkçe öğrt.	69	2,420	2,569				
	3.Sosyal bilg öğrt.	57	2,053	2,594				
	4.Fen bilgisi öğrt.	52	3,519	3,090	7-514			4>7,8
	5.Bilgisayar öğrt.	60	3,717	3,043		8,356	,000	5>1,7,8
	6.Sınıf öğrt.	67	2,030	2,839				
	7.Zihin eng. öğrt.	65	1,323	2,399				
	8.Okul öncesi öğrt.	81	1,037	2,147				
	Toplam	522	2,163	2,746				

Üniversite öğrencilerinin bölümleri ile umutsuzluk puan ortalaması arasındaki ilişki tablo 2'de incelenmiştir. Yapılan incelemede öğrencilerin umutsuzluk ile okudukları bölüm arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına bakılmıştır. Yapılan tek yönlü ANOVA testi sonucunda gelecek ile ilgili duygu beklentiler boyutunda ($F_{(7-514)} = 9,888$, $p < 0,01$), motivasyon kaybı boyutunda ($F_{(7-514)} = 25,723$, $p < 0,01$) ve umut boyutunda ($F_{(7-514)} = 8,356$, $p < 0,01$) anlamlı bir fark bulunmuştur.

Bölümler arası farkların hangi bölümler arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre gelecek ile ilgili duygu beklentiler boyutunda Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort}=2,75$, $SS=2,44$) öğrenim gören öğrencilerin Zihin Engelliler Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek ve Bilgisayar Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort}=2,83$, $SS=2,42$) öğrenim gören öğrencilerin PDR, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Zihin Engelliler Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Motivasyon kaybı PDR Bölümünde ($X_{ort}=3,16$, $SS=1,57$), Sosyal Bilgiler Öğretmenliğinde ($X_{ort}=2,93$, $SS=1,66$) ve Sınıf Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort}=2,87$, $SS=1,74$) öğrenim gören öğrencilerin Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek, Türkçe Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort}=3,32$, $SS=2,01$) öğrenim gören öğrencilerin Zihin Engelliler Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek, Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort}=4,66$, $SS=1,86$) ve Bilgisayar Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort}=4,62$, $SS=1,72$) öğrenim gören öğrencilerin PDR, Türkçe Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Zihin Engelliler Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Umut boyutunda Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort}=3,52$, $SS=3,09$) öğrenim gören öğrencilerin Zihin Engelliler Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek ve Bilgisayar Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort}=3,72$, $SS=3,04$) öğrenim gören öğrencilerin PDR, Zihin Engelliler Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin Okuduğu Bölüm Değişkenine Göre Boyun Eğici Davranış Puan Ortalamalarına Ait F Değerleri

	N	Ort.	Std. S	Sd	F	P	Farkın kaynağı
Boyun eğici davranış 1. Pdr	71	59,901	11,259				1>4,5,6
2.Türkçe öğrt.	69	59,565	12,661				2>4,5,6
3.Sosyal bilg öğrt.	57	58,702	11,973				3>4,5,6
4.Fen bilgisi öğrt.	52	41,558	12,815				
5.Bilgisayar öğrt.	60	40,050	11,385	7-514	32,581	,000	
6.Sınıf öğrt.	67	48,881	14,326				6>5
7.Zihin eng. öğrt.	65	58,892	9,665				7>4,5,6
8.Okul öncesi öğrt.	81	59,642	9,754				8>4,5,6
Toplam	522	54,036	14,022				

Üniversite öğrencilerinin bölümleri ile boyun eğici davranış puan ortalaması arasındaki ilişki tablo3'te incelenmiştir. Yapılan incelemede öğrencilerin umutsuzluk ile okudukları bölüm arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına bakılmıştır. Yapılan tek yönlü ANOVA testi sonucunda boyun eğici davranışın öğrencilerin okudukları bölüme göre ($F_{(7-514)} = 32,581$, $p < 0,01$) anlamlı bir fark bulunmuştur. Bölümler arası farkların hangi bölümler arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre PDR bölümünde ($X_{ort} = 59,90$, $SS = 11,26$), Türkçe Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 59,57$, $SS = 12,66$), Sosyal Bilgiler Öğretmenliğinde ($X_{ort} = 58,70$, $SS = 11,97$), Zihin Engelliler Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 58,89$, $SS = 9,67$) ve Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 59,64$, $SS = 9,75$) öğrenim gören öğrencilerin Fen Bilgisi Öğretmenliği, Bilgisayar Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek, Sınıf Öğretmenliği Bölümünde ($X_{ort} = 48,88$, $SS = 14,33$) öğrenim gören öğrencilerin Bilgisayar Öğretmenliği Bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

2-Üniversite öğrencilerinin Mizah Tarzları Ölçeği'nin alt ölçeklerinden Katılımcı Mizah, Kendini Geliştirici Mizah, Saldırgan Mizah ve Kendini Yıkıcı Mizahtan aldıkları puanlar ile Umutsuzluk Ölçeği ve Boyun Eğici Davranış Ölçeği'nden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo4

Mizah Tarzları İle Umutsuzluk ve Boyun Eğici Davranışları Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Katsayıları

		Katılımcı	Kendini geliştirici	Saldırgan	Kendini yıkıcı	Gelecek	Motivasyon	Umut
Kendini geliştirici	r	,589**						
	p	,000						
	N	522						
Saldırgan	r	,117**	,179**					
	p	,007	,000					
	N	522	522					
Kendini Yıkıcı	r	,076	,108*	,192**				
	p	,082	,014	,000				
	N	522	522	522				
Gelecek İle İlgili Beklentiler	r	,155**	,132**	,123**	,054			
	p	,000	,002	,005	,215			
	N	522	522	522	522			
Motivasyon Kaybı	r	,190**	,225**	,204**	,125**	,668**		
	p	,000	,000	,000	,004	,000		
	N	522	522	522	522	522		
Umut	r	,139**	,122**	,112*	,050	,907**	,506**	
	p	,001	,005	,010	,251	,000	,000	
	N	522	522	522	522	522	522	
Boyun Eğici	r	-,098*	-,143**	-,300**	-,197**	-,180**	-,228**	-,143**
	p	,025	,001	,000	,000	,000	,000	,001
	N	522	522	522	522	522	522	522

** 0,01 düzeyinde korelasyon anlamlı

* 0,05 düzeyinde korelasyon anlamlı

Mizah tarzlarının alt boyutları ile Umutsuzluk alt boyutları (gelecek, motivasyon, umut) ve boyun eğici davranış arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı korelasyon ile incelenmiştir. Üniversite öğrencilerinin katılımcı mizah ($r=,155$; $p<,01$), kendini geliştirici mizah ($r=,132$; $p<,01$) ve saldırgan mizah ($r=,123$; $p<,01$) puanları ile gelecek puanları arasında pozitif yönde, düşük düzeyde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Fakat kendini yıkıcı mizah ($r=,054$; $p>,01$) ile gelecek puanları arasında pozitif yönde, düşük düzeyde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Üniversite öğrencilerinin katılımcı mizah ($r=,190$; $p<,01$), kendini geliştirici mizah ($r=,225$; $p<,01$), saldırgan mizah ($r=,204$; $p<,01$) ve kendini yıkıcı mizah ($r=,125$; $p<,01$) puanları ile motivasyon kaybı puanları arasında pozitif yönde, düşük düzeyde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin katılımcı mizah ($r=,139$; $p<,01$), kendini geliştirici mizah ($r=,122$; $p<,01$), saldırgan mizah ($r=,112$; $p<,01$) ve kendini yıkıcı mizah ($r=,050$; $p<,01$) puanları ile umut puanları arasında pozitif yönde, düşük düzeyde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Üniversite öğrencilerinin katılımcı mizah ($r=-,098$; $p<,05$), kendini geliştirici mizah ($r=-,143$; $p<,05$), saldırgan mizah ($r=-,300$; $p<,05$) ve kendini yıkıcı mizah ($r=-,197$; $p<,05$) puanları ile boyun eğici davranış puanları arasında negatif yönde, düşük düzeyde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin gelecek ($r=-,180$; $p<,01$), motivasyon kaybı ($r=-,228$; $p<,01$) ve umut ($r=-,143$; $p<,01$) ile boyun eğici davranış puanları arasında negatif yönde, düşük düzeyde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Mizah tarzları puanları açısından öğrencilerin okudukları bölümler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,01$). İstatistiksel olarak anlamlı olmakla birlikte tüm mizah türlerinde fen bilgisi öğretmenliği ve bilgisayar öğretmenliği bölümü öğrencilerin mizah puan ortalamaları daha yüksektir. Saldırgan mizah ve kendini yıkıcı mizah tarzlarında yani olumsuz mizah tarzlarında sayısal bölüm ağırlıklı olan bölümlerin daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Umutsuzluk puanları açısından öğrencilerin okudukları bölümler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,01$). Çelikel ve Erkorkmaz (2008)'ın üniversite öğrencileri arasında yaptığı bir araştırmada da Eğitim Fakültesi öğrencilerinin umutsuzluk düzeyinde anlamlı sonuçlar elde edilmiştir (Çelikel ve ark., 2008:128). İstatistiksel olarak anlamlı olmakla birlikte tüm boyutlarda fen bilgisi öğretmenliği ve bilgisayar öğretmenliği okuyan öğrencilerin puanları daha yüksektir. Eğitim ve öğretimde karşılaşılan güçlükler, işsizlik, yoksunluk ve yoksulluk gibi etkenler ergenlerdeki umutsuzluk düzeyini daha da artırmaktadır (Özmen ve ark., 2008:13).

Boyun eğici davranış puanları açısından öğrencilerin okudukları bölümler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,01$). İstatistiksel olarak anlamlı olmakla birlikte tüm boyutlarda PDR, okul öncesi öğretmenliği ve Türkçe öğretmenliği bölümü öğrencilerin boyun eğici davranış puanları daha yüksektir.

Mizahı fen bilgisi ve bilgisayar öğretmenliği öğrencileri daha fazla kullanmaktadırlar. Hem olumlu hem olumsuz mizahı kullanan bu bölümlerdeki öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri de fazla çıkmıştır. Yani mizahı çok kullanan öğrencinin umutsuzluk düzeyi de daha az çıkmalı gibi bir yargıya

ulaşılmamış görülmektedir. Bu bölümdeki öğrenciler umutsuzluk düzeyi 4. Sınıfta daha fazla olmaktadır. Son sınıfın verdiği stres ve baskı umutsuzluk duygu oluşturmaktadır. Bunun başlıca sebebi mezun olunca iş bulma sıkıntısı daha baskın söylenebilir. Bilinmektedir ki fen bilgisi ve bilgisayar bölümü mezunlarının öğretmen atamalarındaki sıkıntılı branşlar olduğu açıktır.

Mizahı kullanan öğrencilerin boyun eğici puanları düşüktür. Mizahı daha kullanan okul öncesi öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği ve PDR öğrencilerinin boyun eğici davranış puanları daha yüksektir.

Korelasyon sonuçları, kendini geliştirici mizah tarzı ile katılımcı mizah arasında ve kendini yıkıcı mizah tarzı ve saldırgan mizah tarzı ile kendini yıkıcı mizah tarzı arasında pozitif ilişkiler olduğunu göstermiştir. Mizah tarzları arasındaki bu ilişkiler Yerlikaya (2003) ve Yerlikaya'nın (2007) çalışmalarıyla tutarlılık göstermektedir. Kuramsal beklentilerle tutarsız ancak literatürle aynı doğrultuda olan kayda değer diğer bir bulgu ise, kendini yıkıcı mizah tarzı ile kendini geliştirici mizah tarzı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin bulunmuş olmasıdır. Bu bulgu, literatürde daha önce yapılan bazı araştırma bulgularıyla uyumlu kabul edilebilir (Kazarian ve Martin, 2006; Martin ve diğ., 2003; Saraglou ve Scariot, 2002:50). Ayrıca Özdemir ve diğerleri (2011)'nin İlköğretim Okulu Öğretmenleri ile yaptığı çalışmada kendini geliştirici mizah tarzı ile katılımcı mizah arasında ve kendini yıkıcı mizah tarzı ve saldırgan mizah tarzı ile kendini yıkıcı mizah tarzı arasında pozitif ilişki, kendini yıkıcı mizah tarzı ile kendini geliştirici mizah tarzı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Özdemir, Sezgin, Kaya ve Receptoğlu, 2011:422).

Yine beklenen sonuç umutsuzluk ile boyun eğici arasında pozitif ilişki olmasıydı fakat umutsuzluk ve boyun eğici puanları ters ilişki vermiştir. Tümkaya, Aybek ve Çelik (2010)'ın yaptığı çalışmada boyun eğici ile umutsuzluk arasında düşük korelasyon çıkmıştır. Yani boyun eğici davranış gösteren PDR, okul öncesi öğretmenliği, zihin engelliler öğretmenliği bölümleri aslında umutsuz değildirler. Çünkü geleceğe ait iş bulma olanakları diğer bölümlere göre daha fazla olduğu için boyun eğici davranış göstermeleri onların umutsuz olacağı anlamını vermemiştir.

Öneriler

Araştırmanın ve literatür taramalarının yapıldığı süreç, bu konu ile ilgili pek çok çalışmanın yapılması gerekliliğini ortaya koymuştur. Üniversite öğrencilerinin mizah tarzlarının tam bir haritası çıkarılmalı ve birçok problem konusu ile incelenmesi sağlanmalıdır. Öğretmen adayları mizah tarzları hakkında bilgilendirilerek, olumlu mizah tarzlarını kullanmaları ve derslerde bu mizah tarzlarını desteklemelerinin teşvik edilmesi faydalı olacaktır. Araştırma diğer fakültelerde yer alan bölümleri de

Şar, A., Sayar, B. (2012). Üniversite öğrencilerinin mizah tarzları ile umutsuzluk ve boyun eğici davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi, *International Journal of Human Sciences* [Online]. 9(2), 1702-1718.

kapsayacak şekilde genişletilerek, farklı fakültelerde bulunan üniversite öğrencilerinin kullandıkları mizah tarzlarının nasıl bir dağılım gösterdiği bulunabilir.

Mizah duygusu ve psikolojik sağlık konusunda yapılacak çalışmalar açısından Mizah Tarzları Ölçeği'nin araştırmacıların ihtiyaç duyacakları ölçümleri onlara sağlayacağını göstermektedir. Mizah Tarzları Ölçeği'nin değişik yaş grupları ve farklı eğitim düzeyindeki kişiler için geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılabilir ve konuyla ilgili araştırmaların farklı örneklemeler üzerinde de gerçekleştirilmesi sağlanabilir.

Üniversite sayılarının hızla çoğalması, mezun sayılarının hızla artması, işe giriş önceliği konusunda binlerce gençle rekabet edebilecek düzeyde kendilerini yetiştirmenin önemini giderek kavranması gençlerin işsizlik kaygılarının daha da fazlasıyla ortaya çıkmasına yol açmıştır. Üniversiteden mezun olma aşamasına gelen öğrencilerin gelecek ve iş ile ilgili kaygıların azaltılabilmesi için, ülkemizde gelecekte ihtiyaç duyulan hizmet alanlarının daha iyi belirlenerek, bu alanlara yönelik okulların yaygınlaştırılması ve mezunlara istihdam olanaklarının geliştirilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akandere, M. (2000). *Beck Umutsuzluk Ölçeğinin (BUÖ) BESYO Yetenek Sınavına Katılan Öğrencilere Uygulanması Üzerine Bir Araştırma*, Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimler Dergisi, Konya.
- Arslan Özkan & İ., Özen, A. (2008). *Öğrenci Hemşirelerde Boyun Eğici Davranışlar Ve Benlik Saygısız Arasındaki İlişki*, TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, sayı 7, s.53-58.
- Aytaç, S. (2002). "İşsizliğin Çalışan Birey Üzerindeki Etkisi: İşsizlik Kaygısı", *İş-Güş Endüstri İlişkileri Ve İnsan Kaynakları Dergisi*, Cilt 4 Sayı 2, (E.T. 12/09/2006), <http://www.isguc.org>
- Beck, Aaron T. (2006). "Beck Hopelessness Scale, The Psychological Corporation", 13.12.2006. <http://www.cps.nova.edu/cpphelp/BHS.html>, s 3-4.
- Bennett, M. P., & Lengacher, C. (2006). Humor and laughter may influence health: II. Complementary therapies and humor in a clinical population. *Advance Access Publication*, 3(2), 187-190.
- Budak, S. (2003). *Psikoloji Sözlüğü*, 2. Basım, Bilim Ve Sanat Yayınları, Ankara.
- Çelikel, F. & ark. (2008). "Üniversite Öğrencilerinde Depresif Belirtiler ve Umutsuzluk Düzeyleri ile İlişkili Etmenler", *Nöropsikiyatri Arşivi*, sayı 45, s. 122-130
- Dilbaz, N. & Seber, G. (1993). "Umutsuzluk Kavramı: Depresyon Ve İntiharda Önemi", *Kriz Dergisi*, sayı 1 (3), s. 134-138.
- Durak, A. (1994). "Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması", *Türk Psikoloji Dergisi*, İstanbul, Haziran, sayı 9(31), s. 1-11.
- Durmuş, Y. (2000), The Relationship Between Sense Of Humor And Coping Strategies.
- Durmuş, Y., Tezer, E. (2001). "Mizah Duygusu Ve Stresle Başa Çıkma Tarzları Arasındaki İlişki", *Türk Psikolojisi Dergisi*, sayı L6 (47), s. 25-32.
- Gilbert, P. & Allan, S. (1994). "Assertiveness, Submissive Behaviour And Social Comparison", *The British Journal Of Clinical Psychology*, vol. 33, s. 295-306.
- Göktuna, Z. S. (2007). *Çözüm Odaklı Kısa Terapi Tekniğinin Alt Soyo Ekonomik Seviyedeki*

Şar, A., Sayar, B. (2012). Üniversite öğrencilerinin mizah tarzları ile umutsuzluk ve boyun eğici davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi, *International Journal of Human Sciences* [Online]. 9(2), 1702-1718.

- Kadınların Geleceğe Umut ile Bakabilme ve Boyun Eğici Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi*. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi , İstanbul, s. 55.
- İlhan, T. (2005). *Öznel İyi Oluşa Dayalı Mizah Tarzları Modeli*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kazarian, S. S. & Martin, R. A. (2006). "Humor Styles, Culture-Related Personality, Wellbeing And Family Adjustment Among Armenians In Lebanon", *Humor*, vol. 19, 4, s. 405-423.
- Martin, R. A. & Lefcourt, H. M.(1983). "Sense Of Humor As A Moderation Of The Relation Between Stressors And Moods.", *Journal Of Personality And Social Psychology*, vol. 45(6), s. 1313-1324.
- Martin, R. A., Puhlik-Doris, P., Larsen, G., Gray, J. ve Weir, K. (2003). "Individual Differences Of Uses Of Humor And Their Relation To Psychological Well-Being: Development Of The Humor Styles Questionnaire", *Journal Of Research In Personality*, Vol. 37 (1), s. 48-75.
- Mizah (1991). *Büyük Larousse*, Cilt: 16, s. 8237.
- Nezu, M., Nezu, M. C. & Blissett, E.S (1988). Sense Of Humor As A Moderator Of The Relation Between Stressful Events And Psychological Distress:A Prospective Analysis. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 54(3),520-525.
- Özdemir, S., Sezgin, F., Kaya, Z., & Reçepoğlu, E. (2011). "İlköğretim okulu öğretmenlerinin stresle başa çıkma tarzları ile kullandıkları mizah tarzları arasındaki ilişki." *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice]*, 17(3), 405-428.
- Özmen, D. & diğ. (2008). Lise Öğrencilerinde Umutsuzluk ve Umutsuzluk Düzeyini Etkileyen Etkenler, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, sayı 9, s. 8-15
- Özünlü, Ü. (1999). *Gülmecenin Dilleri*, Doruk Yayınları, Ankara, s.19.
- Pınar, P. & Sabuncu, N. (2004). "Long-Termtraumatic Stress Responses Of Survivors Of The August 1999 Earthquake In Turkey", *Journal Of Loss And Trauma*, vol. 9, s. 257-268.
- Savaşır, I. & Şahin, N. (1997). *Bilişsel-Davranışçı Terapilerde Değerlendirme: Sık Kullanılan Ölçekler*, Türk Psikologlar Derneği Yayınları, Ankara, sayı 9.
- Saraglou, V. & Scariot, C. (2002). "Humor Styles Questionnaire: Personality And Educational Correlates In Belgian High School And College Students", *European Journal Of Personality*, vol.16, s. 43-54.
- Tekin, M. & Filiz, K. (2008). "Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokullarının Antrenörlük Eğitimi Ve Spor Yöneticiliği Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Umutsuzluk Ve Boyun Eğici Davranış Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi", *Sportmetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt: VI, sayı 1, s. 27-37.
- Tümkaya, S. (2005). "Ailesi Yanında Ve Yetiştirilme Yurdunda Kalan Ergenlerin Umutsuzluk Düzeylerinin Karşılaştırılması", *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Güz, sayı 3(4), s. 445-457.
- Türk Dil Kurumu (1983). *Türkçe Sözlük*, 7. Baskı, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Yerlikaya, E. E. (2003). *Mizah Tarzları Ölçeği'nin (The Humor Styles Questionnaire) Uyarlama Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Yerlikaya, N. (2007). *Lise Öğrencilerinin Mizah Tarzları İle Stresle Başa Çıkma Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Extended English Abstract

Many of today's concept of psychology are examined and participates in the literature. In this research, styles of humor and hopelessness and submissiveness are significant as relational. In our country, due to lack of a sufficient number of studies on this issue were worth exploring humor. This study examined the relationship between humor styles of hopelessness and submissive. Styles of humor and hopelessness in our country and there is no study examining a combination of submissive.

Humors have been a subject for study since antiquity. Plato and Aristotle, for example, lay connotations of lowliness on laughter and comedy. Plato (1971) would not allow depiction of famous characters and/or gods in laughter or representations of sex, childbirth and madness in literature in his Republic. Aristotle (1997), on the other hand, defined comedy in terms of the theory of mimesis, saying that comedy is an imitation of low characters. Aristotle placed comedy in a lower position than tragedy in a hierarchical order.

Humor styles are a topic of research in the field of personality psychology related to the ways in which individuals differ in their use of humor in everyday life. People of all ages and backgrounds engage in humor, but the way they use it can vary greatly. Although humor styles can vary slightly depending on the situation, they tend to be a relatively stable personality characteristic among individuals. That is, individuals are fairly consistent in the ways they use humor over time. Humor has been considered as a positive force in human life by many famous writers and researchers. Many personality theorists have described humor as a strategy to cope with a healthy and harmonious in psychology literature. Humor is one of the coping mechanisms difficult situations and problems in life. Humor is protects the solid realities of life in the person. Humor makes it easy to adapt to life. Researchers have studied various concepts associated with a sense of humor. Hopelessness doesn't see analysis of these studies. The prevalence of unemployment among university graduates in particular can lead to hopelessness. Negative attitudes to life at a glance, pessimistic approach and failure are the most important feature of despair. Submission is a concept that is thought to be associated with hopelessness. Submissions comply with the rules imposed by authority. Submission changes one's value judgments and thoughts.

In this research;

1. Is there a meaningful relation between Humor Styles Questionnaire subscales of university students affiliative humor, self-enhancing humor, aggressive humor and self-destructive humor Hopelessness Scale scores and scores of scales and Submissive?

2. Do styles of humor, hopelessness and submissive behavior scores vary according to students' departments?

Research sample includes 522 students of which 205 are men and 317 are women from Sakarya University Department of Psychological Counseling and Guidance reads 71 students, studying at the Department of Turkish Language Teaching 69 students, 57 students studying at the Department of Social Science Education, 52 students studying at the Department of Science Education, 60 students studying at the Department of Computer Education and Educational Technology, 67 students studying at the Department of Primary Education, Mind studying at the Department of Mentally handicapped teacher 65 students, 81 students studying at the Department of Pre-school Education participated in this research. Personal information form, scale of humour, scale of submissive behaviour and Beck scale of hopelessness are applied to the participants.

In order to present the state of differentiation from the point of grades of the average point of types of humour, submissive behaviour and hopelessness, department factor, accommodation factor, housing and the order of being born factor, one-way variation analysis(ANOVA); in the analysis in which the differences are meaningful, to find out which groups cause the differences, Scheffe test as post hoc test and to get more sensitive results LSD as post hoc test; to explain the dimensions of types of humour and sub-dimensions of hopelessness and submissive behaviours Pearson Moment Correlate is used. A positive meaningful relation between students' points of humour and the points of hopelessness and a negative meaningful relation between their points of humour and the points of submissive behaviours have been found. The relations between all the sub-dimensions of humour and all the sub-dimensions of hopelessness have been found positive. According to students' departments, a meaningful difference between students' types of humour and their points of hopelessness and submissive behaviours has been found. In terms of the points of types of humour, according to the variable factor of gender, a meaningful difference in participatory humour, self-improving humour and aggressive humour. The results of the correlation showed a positive correlation between self-enhancing humor style and participating humor. The results of correlation showed a positive correlation between aggressive humor style and self-defeating humor. The relationships between humor styles are consistent with the work of Yerlikaya (2003) and Yerlikaya (2007). It can be considered compatible with some earlier research findings in literature (Kazarian ve Martin, 2006; Martin et al., 2003; Saraglou ve Scariot, 2002).

Keywords: Type of humour, Hopelessness, Submissive Behaviour